

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ імені АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА»

*Присвячується
90-річчю від дня народження
академіка В. В. Сташиса*

**ПРОБЛЕМИ НАУКИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА
ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ У ЗАКОНОТВОРЧІЙ
ТА ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

8–9 жовтня 2015 року

Харків
«Право»
2015

УДК 343.2/.7(477):340.134
ББК 67.9(4УКР)308+67.0
П78

Редакційна колегія:

В. Я. Тацій (головний редактор),
В. І. Борисов (заступник головного редактора),
А. П. Гетьман, М. І. Панов, В. І. Тютюгін,
В. С. Батиргарєєва, Л. М. Демидова, І. О. Зінченко, Н. В. Нетеса

Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законо-
П78 творчій та правозастосовній діяльності : матеріали міжнар. наук.-практ.
конф., 8–9 жовт. 2015 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов
(заст. голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2015. – 528 с.

ISBN 978-966-458-890-1

ISBN 978-966-458-890-1

- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2015
- © Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, 2015
- © Громадська організація «Всеукраїнська асоціація кримінального права», 2015
- © Видавництво «Право», 2015

чи злочинів» може бути поширений не лише на групу осіб, а й на відмінну від групи осіб співучасть із розподілом ролей.

Отже, ухвалення чинного КК не дозволило покласти край триваючій ще за часів дії КК 1960 р. дискусії з питання про якісний склад групи осіб за попередньою змовою. Воля законодавця в цьому разі чітко не об'єктивована, а прагнення дотримуватися правил законодавчої техніки при описанні форм групової співучасті «зіграло злий жарт». Адже застосування розроблених наукою і практикою способів і методів тлумачення кримінального закону дозволяє дійти протилежних результатів щодо можливості (неможливості) утворення складу групи осіб за попередньою змовою за рахунок не співвиконавців, а співучасників різних видів. Оскільки істинний зміст указаної кримінально-правової норми встановити проблематично, доктринальні спроби втілення в КК компромісної позиції, що бере до уваги єдність місця і часу дій співучасників як характеристики групи осіб за попередньою змовою, виявилися невдалими, а аргументи на користь традиційної позиції видаються більш переконливими, пропонуємо в ч. 2 ст. 28 КК слова «декілька осіб» замінити словами «декілька співвиконавців». Крім того, для забезпечення єдності правозастосовної практики конче необхідними є роз'яснення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, присвячені розкриттю специфіки співвиконавства при вчиненні найбільш розповсюджених злочинів та його відмежуванню від проявів співучасті з розподілом ролей.

В. І. Антипов, професор, професор кафедри кримінального права та кримінології Національного університету ДПС України

ЩОДО ЗВОРотної дії в часі «НЕЙТРАЛЬНИХ» змін ДО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Кримінальний кодекс України не регулює питання про зворотну силу закону, не поліпшує і не погіршує становище винної особи. Це призводить до того, що одні й ті самі правові норми застосовуються судами до подібних діянь неоднаково.

Уголовный кодекс Украины не регулирует вопрос об обратной силе закона, не улучшающего и не ухудшающего положение виновного лица. Это ведет к тому, что одни и те же правовые нормы применяются судами к одинаковым деяниям неодинаково.

The Criminal Code of Ukraine doesn't regulate a retroactive effect of the law if it doesn't improve and doesn't worsen the status of the person. It conducts to that the same precepts of law are applied by courts at identical crimes variously.

Конституція України, закріпивши частиною першою статті 58 принцип про неприпустимість зворотної дії у часі законів та інших нормативно-правових актів (загальне положення), водночас передбачає їх зворотню дію в часі у випадках, коли вони пом'якшують або скасовують юридичну відповідальність особи (виключення із загального положення).

Кримінальний кодекс України (КК) у ст. 5 відтворив і розвив вказану конституційну норму лише щодо виключення із загального положення – ч. 1 ст. 5 закріплює зворотню дію закону, який поліпшує становище особи, а ч. 2 ст. 5 КК забороняє зворотню дію закону, який погіршує становище особи. Слід зазначити, що питання зворотної дії в часі кримінального закону розглянуті в рішеннях Конституційного суду України¹. Розроблені достатньо детальні правила (наукові рекомендації) установлення того, чи пом'якшує або посилює караність діяння той чи інший конкретний закон².

Однак існує один аспект цього питання, що залишився поза увагою теорії кримінального права, але з яким постійно стикається правозастосовна практика. Йдеться про те, що не всі норми законів, якими перманентно змінюється і доповнюється Кримінальний кодекс України, можуть бути віднесені до одного з указаних двох видів – що погіршують або що поліпшують становище особи. Існують непоодинокі зміни до КК, що знаходяться поза межами цього дихотомічного розподілу, є нейтральними стосовно становища винної особи.

Наприклад, Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції» від 21 лютого 2014 р. № 746-VII в абз. 1 ч. 1 ст. 364 КК слова «з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах або в інтересах третіх осіб» були замінені словами «з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи».

¹ Див., наприклад: Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотню дію кримінального закону в часі) // Вісн. Конституційного Суду України. – 2000. – № 2. – С. 29–31.

² Див., наприклад: Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2-х т. / Т. 1 : Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Х. : Право, 2013. – С. 117–22.

Одночасно цим Законом на ст. 364 КК було поширено визначення поняття «неправомірна вигода», що надано у примітці до ст. 364¹ КК. Чинна редакція примітки до ст. 364¹ КК визначає неправомірну вигоду як «грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав».

Сама по собі заміна законодавцем у диспозиції ч. 1 ст. 364 КК мотиву діяння (корисливий чи інший особистий) на мету (одержання неправомірної вигоди) не може бути оцінена як така, що поліпшує чи погіршує становище особи. Мета особи отримати гроші чи інші матеріальні вигоди (нова редакція) кореспондується з наявністю в особи корисливого мотиву (попередня редакція). Так само мета особи отримати нематеріальні вигоди (нова редакція) є еквівалентом наявності в особи інших особистих інтересів (попередня редакція). Подібні зміни до КК у цьому сенсі є нейтральними: вони не погіршують і не поліпшують становище особи. Однак ця нейтральність не означає, що відповідні норми перестають бути кримінальним законом. А відтак, залишається практична потреба вирішення питання: який саме кримінальний закон слід застосовувати при судовому розгляді кримінальних проваджень стосовно діянь, учинених до набрання чинності відповідних змін. У наведеному прикладі судам слід обрати один із двох варіантів: або встановлювати і закріплювати вироком наявність у винної особи корисливого мотиву, або поставити в провину наявність у особи мети одержання неправомірної вигоди (визнати зворотню дію закону). Стаття 5 КК відповідь на це запитання не містить, а судова практика є суперечливою.

Так, 2 березня 2015 р. Заводський районний суд міста Запоріжжя, розглядаючи справу про звинувачення особи у зловживанні службовим становищем, учиненим у 2008 р., досліджував наявність або відсутність інших особистих інтересів використання службовою особою свого службового становища всупереч інтересам служби¹. В цьому випадку суд застосував редакцію ст. 364 КК, що була чинна в момент вчинення діяння, тобто зайняв позицію, що Закон від 21 лютого 2014 р. № 746-VII у частині внесення змін до диспозиції ст. 364 КК зворотної дії не має. Натомість, 9 липня 2015 р. Франківський районний суд міста Львова зайняв проти-

¹ Справа № 332/3115/13-к, Заводський районний суд м. Запоріжжя // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/42938783>. – Заголовок з екрана.

лежну позицію і застосовував чинну на час розгляду справи нову редакцію тієї самої статті до діяння, вчиненого до прийняття вказаного Закону¹.

Така ситуація, коли одні й ті самі правові норми застосовуються судами стосовно подібних суспільно небезпечних діянь неоднаково, зумовлена тим, що ст. 5 КК не містить рецепції загального положення ст. 58 Конституції України: «Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі». Зосередження законодавця при конструюванні ст. 5 КК на виключеннях із цього загального конституційного припису (на питаннях щодо зворотної дії законів, що покращують чи погіршують становище особи) залишило без кримінально-правового врегулювання питання зворотної дії законів, що не підпадають під цю дихотомію.

Для вирішення зазначеної колізії слід, на наш погляд, керуватися загальним принципом про неможливість застосування до особи норм закону, про які вона не знала і не могла знати на момент вчинення діяння. Тому ч. 2 ст. 5 КК потребує доповнення реченням такого змісту: «Закон про кримінальну відповідальність, що не поліпшує і не погіршує становище особи, не має зворотної дії в часі».

1 Справа № 465/4119/14-к, Франківський районний суд м. Львова // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/46579586>. - Заголовок з екрана.

ЗМІСТ

Переднє слово.....	3
--------------------	---

МАТЕРІАЛИ ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ

<i>Баулін Ю. В.</i> КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	7
<i>Панов М. І.</i> ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОТВОРЕННІ	11
<i>Альбрехт П.-А.</i> ЮРИДИЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ ВИМІР ПРАВОСУДДЯ У СВІТЛІ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	18
<i>Тимошенко В. А., Дрьомов С. В.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ СТВОРЕННЮ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	23
<i>Капліна О. В.</i> КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	28
<i>Кравченко С. І.</i> ЗАКОНОДАВЧА ТЕХНІКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	31
<i>Бесчастний В. М.</i> ПРО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАУКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА НАУКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ (НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА МОЛОДІ)	35
<i>Гришук В. К.</i> СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНА ПОВЕДІНКА ЛЮДИНИ ЯК КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ	38
<i>Wiak K.</i> THE CONCEPT OF POLITICAL CRIME (ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОГО ЗЛОЧИНУ)	42
<i>Гуторова Н. О.</i> ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	46
<i>Навроцький В. О.</i> ПРО «ШКОЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА» В УКРАЇНІ	50

<i>Стрельцов Є. Л.</i>	
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	56
<i>Андрушко П. П.</i>	
ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ	60
<i>Фріс П. Л.</i>	
ІДЕОЛОГІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО	65
<i>Юлдошев Р. Р.</i>	
ПРОБЛЕМЫ НАУКИ УГОЛОВНОГО ПРАВА И ИХ РЕШЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ РЕАЛИЗАЦИИ КОНЦЕПЦИИ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН.....	69
<i>Хилута В. В.</i>	
ТОЛКОВАНИЕ ФИЗИЧЕСКОГО ПРИЗНАКА ИМУЩЕСТВА В КОНТЕКСТЕ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ ОБЪЕКТОВ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВ	74
<i>Козаченко О. В.</i>	
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ	78

СЕКЦІЯ №1

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

<i>Хряпінський П. В.</i>	
СТРУКТУРА ТА ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ВИКЛАДЕННЯ ЗАХОЧУВАЛЬНИХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ	84
<i>Рябчинська О. П.</i>	
СУБ'ЄКТИ НАУКОВОГО СУПРОВОДУ ПРАВОТВОРЧОЇ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	88
<i>Демидова Л. М.</i>	
ПРО ТЕОРІЮ ЗАКОНОДАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ)	93
<i>Книженко О. О., Дягілєва Л. Д.</i>	
ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦІЇ	97
<i>Житний О. О.</i>	
АДАПТАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ДО УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	100

Карчевський М. В.

МОЖЛИВІ НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	105
--	-----

Савінова Н. А.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ: ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	110
---	-----

Баранівський В. Ф.

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	114
---	-----

Музика А. А.

АВТОРЕФЕРАТ ДИСЕРТАЦІЇ У КРИТИЧНОМУ СПРИЙНЯТТІ	119
--	-----

Вечерова Є. М.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ЯК НАПРЯМ НАУКОВИХ РОЗВІДОК: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ДОКТОРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЗАХИЩЕНИХ В УКРАЇНІ У 2001–2015 РР. ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 12.00.08 – КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	124
---	-----

Острогляд О. В.

ВПЛИВ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ТА НАУКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НА ВИРІШЕННЯ ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	127
--	-----

Колос М. І.

КРИМІНАЛІЗАЦІЯ: ПАНАЦЕЯ ЧИ ШЛЯХ ДО КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ СУСПІЛЬСТВА?	129
--	-----

Мовчан Р. О.

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОБУТКІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НАУКИ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ	134
--	-----

Філей Ю. В.

ПРОТИПРАВНІСТЬ ТА СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ	138
---	-----

Киричко В. М.

ПРО КАТЕГОРІЮ «СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ» І СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ДЛЯ СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	141
--	-----

Шабистий В. В.

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У НАЦІОНАЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД).....	145
--	-----

Піддубна М. В.

ЩОДО ТЕРМІНА, ЯКИЙ ВИЗНАЧАЄ ПРОЦЕС РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВВЕДЕННЯ В ДІЮ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ НОРМ В НАЦІОНАЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО	148
--	-----

<i>Письменський Є. О.</i>	
ЖУРНАЛІСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В АСПЕКТІ ЗАВДАНЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	151
<i>Козич І. В.</i>	
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	156
<i>Радутний О. Е.</i>	
ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ В ЗАКОНОДАВЧІЙ СФЕРІ	158
<i>Пащенко О. О.</i>	
ЗМІСТ ПРАВОСВІДОМОСТІ ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ (В КОНТЕКСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ОБУМОВЛЕНОСТІ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВИХ НОРМ)	163
<i>Митрофанов І. І.</i>	
ПРОБЛЕМИ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: НАУКОВИЙ, ЗАКОНОДАВЧИЙ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНИЙ АСПЕКТИ	167

СЕКЦІЯ №2

ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ У ЗАКОНОТВОРЧІЙ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Берзін П. С.</i>	
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЗЛОЧИН ТА КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОСТУПОК ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН: ОСНОВНІ ВАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ...	172
<i>Дудоров О. О.</i>	
ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО ЯКІСНИЙ СКЛАД ГРУПИ ОСІБ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ В ЗАКОНОДАВСТВІ, ДОКТРИНИ І СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ	176
<i>Антипов В. І.</i>	
ЩОДО ЗВОРОТНОЇ ДІЇ В ЧАСІ «НЕЙТРАЛЬНИХ» ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ	181
<i>Кузнецов В. В.</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ «МАЛОЗНАЧНІСТЬ ДІЯННЯ» У ЗАКОНОДАВСТВІ	184
<i>Половець М. В., Шамара О. В.</i>	
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ ВИДІВ ПОКАРАНЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ	189
<i>Пономаренко Ю. А.</i>	
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ПОКАРАННЯ ТА ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ В СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ	192